

3.9 Osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon

Maastossa ja liikenneväylillä toimiva ohjauskokonaisuus muodostuu useasta eri osakokonaisuudesta. Tiehallinto suunnittelee, sijoittaa ja ylläpitää maanteiden (ent. yleinen tie) viitoitusta, opastusta ja laitteita. Kunnat suunnittelevat, sijoittavat ja ylläpitävät teiden katu- ja väylien opastusta ja laitteita sekä niiden nimikilpiä. Yksityistiekunnat sijoittavat ja ylläpitävät yksityisteiden nimikilpiä. Kiinteistöjen omistajat sijoittavat ja ylläpitävät osoitejärjestelmän mukaisia numerokilpiä.

3.9.1 Maanteiden viitoitusjärjestelmä



Kuva 10. Maanteiden viitoitusjärjestelmä opastaa kohteeseen.

Tiehallinnon vastuulla olevalla maanteiden viitoitusjärjestelmällä autetaan tienkäyttäjiä löytämään paikkakunnalta toiselle suunnistustauluilla ja tienviitoilla osoitettuja reittejä pitkin.

Suunnistustauluissa ja tienviitoissa osoitetaan maanteiden viitoituskohteet. Maanteiden viitoituksesta vastaa tiehallinto. Myös kunnat käyttävät samaa järjestelmää kohdeopastuksessa.

3.9.2 Kunnan osoitejärjestelmän merkitseminen maastoon

Nimikilven tarkoitus

Kadun- ja tien nimikilven tarkoitus on kertoa kadun- ja tienkäyttäjille kyseisen kadun ja tien nimi. Nimikilvet valmistetaan, sijoitetaan ja tarvittaessa huolletaan siten, että ne ovat hyvin havaittavissa ja luettavissa niin jalkakäytävältä kuin ajoradaltakin. Kadun- ja tiennimikilpien tekstien luettavuus toteutuu valitsemalla tekstikorkeus suosituksen mukaisesti kyseisen liikenneväylän ja kadun sallitun ajonopeuden mukaisesti. Luettavuutta parantaa, kun tekstin värin ja kilven pohjavärin välillä on riittävän suuri kontrasti. Kilpeen ei tule sijoittaa muita viestejä, kuten nuolia ja mainoksia, koska liiat merkit vaikeuttavat havaitsemista. Asemakaava-alueen ulkopuolella sekä asemakaava-alueella maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaisella liikennealueella on kielletty maantien käyttäjille tarkoitettujen ulkomainosten asettaminen (maantielaki).

Vastuut ja oikeudet nimikilpien sijoittamisessa

Kunnan osoitejärjestelmän mukaisten katujen ja teiden nimikilpien pystyttämisestä vastaa kunta. Kadun ja tien nimikilven tarkoituksena on osoittaa kadun sekä maan- tai yksityisen tien kunnan osoitejärjestelmän mukainen nimi. Nimikilpi ja pylväk tai nimikilpi sijoitetaan joko kunnan maalle tai se voidaan sijoittaa kiinteistölle tai kiinnittää rakennukseen maankäyttö- ja rakennuslain 163 §:n ja 161–162 §:ien mukaisesti sopimalla kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa.

Kadun tai muun liikenneväylän risteykseen tai liittymään ei ilman kunnan viranomaisen lupaa saa asettaa liikenneväylän nimeä tai liikenneväylän varrella olevaa kohdetta osoittavaa kilpeä.

Tiehallinnon maanteiden varrella noudatetaan kunnan ja yksityisteiden nimikilpien sijoittamisessa tiehallinnon ohjeita. Maantiehen kohdistuvaan kertaluontoiseen työhön tarvitaan tiehallinnon lupa. Lupa voidaan sisällyttää tiehallinnon (paikallinen tiepiiri) kanssa tehtävään sopimukseen.

Nimikilpien sijoittaminen yleensä

Yleensä katujen nimikilvet sijoitetaan heti jalkakäytävän taakse. Ellei jalkakäytävää ole ja kilpi kiinnitetään pylväkseen, sijoitetaan se niin, ettei mikään osa siitä ulotu ajoradalle. Kun rakennus tai aita sijaitsee sopivalla etäisyydellä tontilla, kiinnitetään kilpi näihin yleensä vähintään 10 cm:n päähän kulmasta.

Rakennuksiin sijoitettaessa tulee ottaa huomioon, että kadulle pysähtyneet tai kadunvarrelle pysäköidyt ajoneuvot eivät estä nimikilven havaitsemista.

Nimikilven tulee olla yleensä kahteen suuntaan näkyvä ja nimikilvissä kaksikieliset nimet sijoitetaan päällekkäin. Yksipuolisesti tekstitettyä nimikilpiä kiinnitetään yleensä seinään, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Nimikilven näkyminen myös toisesta ajosuunnasta edellyttää tietyissä tilanteissa nimikilven sijoittamista myös liittyvän tien toiselle puolelle.



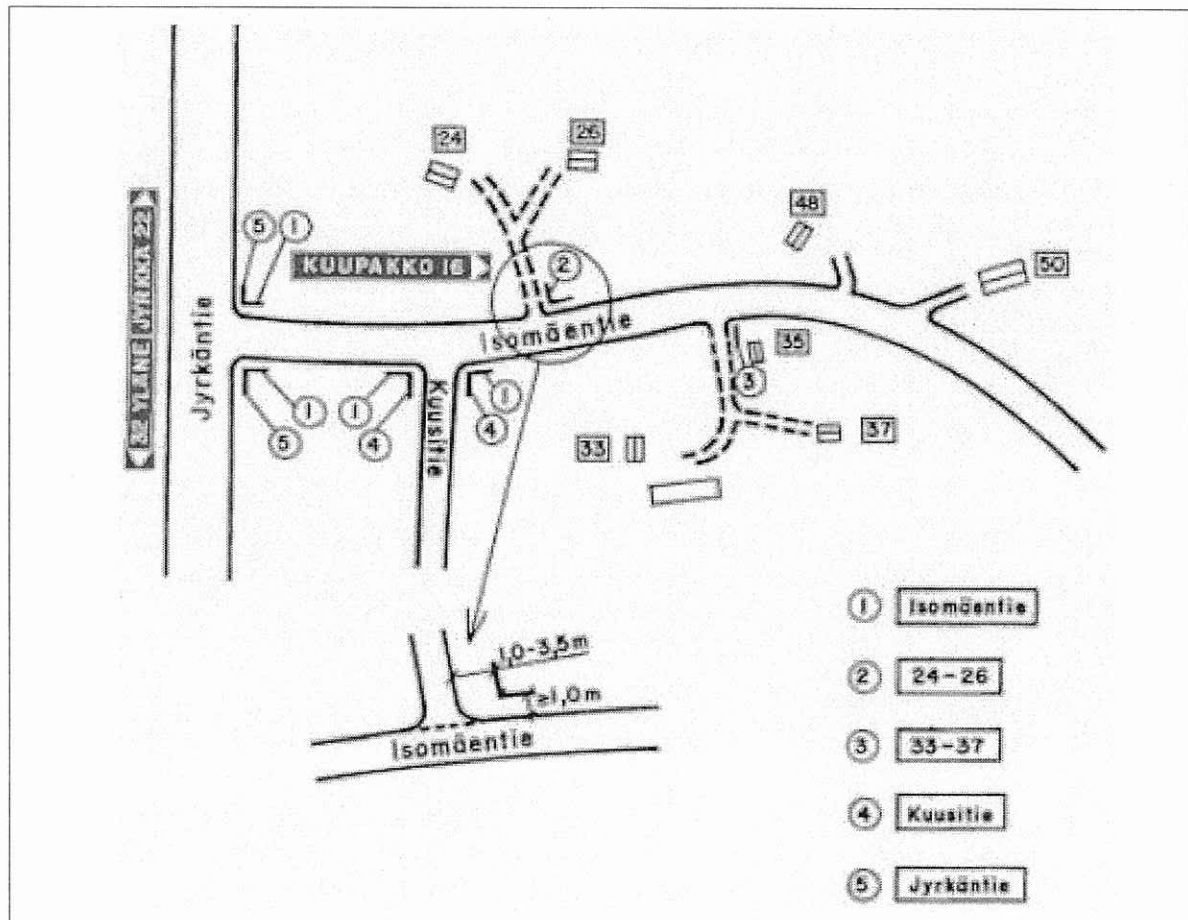
Kuva 11. Katujen ja teiden nimikilpiä ja kohdeviittoja.

Nimikilpien sijoittaminen maantien läheisyydessä

Tiehallinnolla on ohjeet nimikilpien ja pylvaiden sijoittamisesta maantien läheisyydessä (Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä TIEL 2000006 - 03). Nimikilpi ja pylvas tulee sijoittaa siten, että sen pylvään etäisyys maantien pientareen ulkoreunasta on noin 4 metriä. Kilven etäisyys yksityisen tien reunasta on vähintään 1,0 metri ja enintään 3,5 metriä. Maantien varrelle asetettava nimikilpi kiinnitetään erilliseen noin 60 mm:n paksuiseen pylvääseen.

Maantien läheisyydessä nimikilpi ja pylvas sijoitetaan liittymän välittömään läheisyyteen kilvessä osoitetun tien puolelle ja sen suuntaiseksi. Nimikilpi on sijoitettava siten, ettei se estä olemassa olevien tienviittojen ja muiden liikennemerkkien näkyvyyttä eikä haittaa teiden kunnossapitoa. Nimikilpi kiinnitetään yleensä erilliseen pylvääseen, mutta voidaan myös kiinnittää seinään, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Maantien liittymissä nimikilpeä ei saa kiinnittää samasta suunnasta luettaviksi tarkoitettujen maantien liikennemerkkien ja viittojen pylväisiin. Nimikilpi voidaan poikkeuksellisesti kiinnittää samaan pylvääseen yksityistien viitan (Tiehallinto nro 643) ja osoiteviitan (Tiehallinto nro 644) kanssa ottaen huomioon nimikilven korkeusasemasta annetut ohjeet. Nimikilpi suositellaan kiinnitettäväksi muiden viittojen yläpuolelle. Huomioitavaa on, että tiehallinnon ylläpitämällä maanteilla ja toisaalta kuntien hoitamilla kaduilla ja teillä nimikilven sijoittamisperiaatteet liikennemerkkipylvääseen poikkeavat toisistaan.

Nimikilpi sijoitetaan sellaiselle korkeudelle, että se on helposti havaittavissa. Nimikilven alimman reunan korkeus tien, pyörätien tai jalkakäytävän pinnasta on vähintään 2,0 metriä, normaalisti kuitenkin 2,5 metriä.



Kuva 12. Tien ja numerokilpien sijoittaminen yleisen tien läheisyydessä (Tiehallinto: Yleisohje liikennemerkkien käytöstä, TIEL 2000006-03).

Kilpien suunnittelu ja muotoilu

Nimikilpien korkeudet, tekstikorkeudet ja sijoituspaikat suositellaan toteutettavaksi tämän suosituksen ja piirrosliitteissä (liite 2) esitettyjä periaatteita noudattaen.

Kadun ja tien nimikilvet voidaan kunnan päätöksellä myös suunnitella ja muotoilla paikallisiin oloihin sopiviksi ja näin tukea alueiden ominaispiirteitä. Tällöin kilvet ja niiden rakenteet voidaan valita korkeatasoisen tuotesuunnittelun avulla ympäristön muihin ominaispiirteisiin sopiviksi ja ympäristön korkeiden laatuvaoroitteiden mukaisiksi.

Kadun ja tien nimikilven teksti

Kadun nimikilpiä suunniteltaessa ja valmistettaessa tulee varmistaa nimikilpiin merkittävän tekstin virheettömyys ja oikeakielisyyys. Nimikilpiä valmistettaessa tulisi hyödyntää sähköisessä muodossa olevia nimiaineistoja kirjoitusvirheiden välttämiseksi.

Risteyksessä kadun ja tien nimikilpeen voidaan merkitä näkyviin osoitenumeroiden vaihteluväli risteyksen eri puolilla.

Kadun ja tien nimikilvissä käytetään Helvetica Medium -kirjaintyyppiä mukaista tekstiä. Nimikilven teksti kirjoitetaan pienenä (gemenä) lukuun ottamatta suuria alkukirjaimia (versaali).

Kilvessä käytettävän tekstikorkeuden lähtökohtana on ajoväylällä sallittu suurin ajonopeus. Katujen nimikilpien suositeltava isojen kirjainten tekstikoko on 60–80 mm ja pienten kirjainten tekstikoko on 45–60 mm. Taajaman ulkopuolella suositellaan käytettäväksi maantieltä luettaviksi tarkoitetuissa tien nimikilvissä isojen kirjainten tekstikokoa 80–100 mm ja pienten kirjainten tekstikoko on 60–80 mm.

Esimerkiksi jos matalan pienen kirjaimen korkeus on 45 mm, niin ison alkukirjaimen korkeus on noin 61 mm. Edellä mainitussa tekstityypissä on kirjaimille annettu hieman vaihtelevat korkeudet ja edellä mainittu korkeusmitta viittaa esimerkiksi s-kirjaimen korkeuteen. Tekstissä kirjainten väli vaihtelee yleensä 4–9 mm:n välillä siten, että kirjainvälit näyttävät yhtä suurilta. Välejä voidaan hieman suurentaa, jos tilan käyttö sitä vaatii. Pienintä väliä käytetään silloin, kun vierekkäisistä kirjaimista vain vähäiset osat ovat lähekkäin kuten esimerkiksi kirjainyhdistelmissä po ja od. Suurinta väliä käytetään, kun sitä rajoittavat vierekkäisten kirjainten yhdensuuntaiset osat kuten esimerkiksi mn ja lk. Sanojen väli on vastaavasti 20–35 mm.

Kadun ja tien nimikilven koko ja tekstin sijoittaminen

Nimikilven korkeus on 90 mm, kun teksti tulee yhdelle riville. Kun tekstiä tulee kahdelle riville, on korkeus 180 mm. Tekstin sijoittamista helpottava apuviiva on 18 mm:n etäisyydellä kilven alareunasta. Kun tekstiä on kahdella rivillä, ylemmän tekstirivin vastaava apuviiva sijoitetaan 108 mm:n etäisyydelle kilven alareunasta.

Nimi sijoitetaan kilven pituussuunnassa joko ns. vasensuorana tai kilven keskelle. Samaa kilpeen ei tule sijoittaa tekstiä kahta riviä enempää. Kilven päihin jätetään vapaata tilaa vähintään noin 20 mm.

Nimikilpien tavalliset pituudet ovat 550, 650 ja 800 mm. Erityisistä syistä voidaan käyttää myös muita pituuksia. Edellä mainittuihin pituuksiin tulee pylväaseen näiden yleisohjeiden mukaisesti ilman alustaa kiinnitettävän kilven osalta lisätä kiinnitysvara 45 mm.

Kilpien valmistustapa

Nimikilven tulee olla valmistettu liikennemerkkikäyttöön hyväksytystä materiaalista liikennemerkkejä koskevan standardin SFS-EN 12899-1: 2001 mukaisesti.

Liikennemerkkit valmistetaan tarkoitukseen soveltuvasta levymateriaalista, jonka toimiva osa on heijastavaa kalvomateriaalia. Kadun ja tien nimikilven teksti on musta ja kilven pohja heijastava valkoinen.

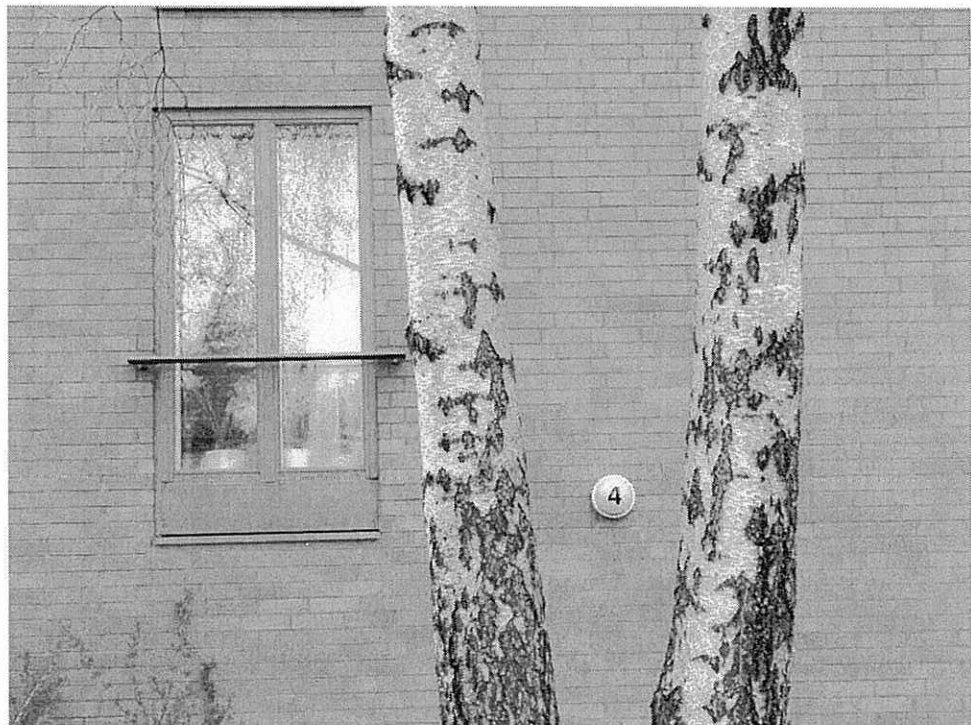
3.9.3 Yksityistien nimikilvet

Yksityistien nimikilven hankinnasta, sijoittamisesta ja ylläpidosta vastaa yksityistien pitäjä. Yksityistien nimikilvet valmistetaan ja sijoitetaan noudattaen samoja ohjeita kuin kunnan ylläpitämillä kaduilla ja teillä.

3.9.4 Rakennusten osoitenumerokilvet ja niiden sijoittaminen

Osoitenumeromerkinnän tarkoitus

Osoitenumerokilvellä osoitetaan rakennuksen tai sen sisäänkäynnin osoitenumero kunnan osoitejärjestelmässä ja opastetaan liikenneöimistä sekä hälytysajoa. Rakennuksen omistajan velvollisuus on asettaa ja ylläpitää kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain sen mukaan kuin kunta on asiasta päättänyt. Rakennuksen osoitenumeroita valvovat kuntien rakennusvalvonta- ja pelastusviranomaiset.



Kuva 14. Rakennuksen omistaja asettaa osoitenumeron näkyvään paikkaan.

Osoitenumeron merkitseminen

Osoitenumerokilpi voidaan kiinnittää rakennuksen seinään, ovilamppuun, porttiin, postilaatikkoon, aitaan tai vastaavaan rakenteeseen. Numerokilpi tulisi kuitenkin aina olla luettavissa kadulta ja tieltä käsin.

Rakennuksen osoitenumero merkitään kilpeen pääsääntöisesti numerolla. Tietyissä tapauksissa on opastuksen helpottamiseksi ja parantamiseksi perusteltua käyttää rakennuksen osoitenumeronä yhdistettyä kadunnimeä + osoitenumeroa eli niminumerokilpeä.